

В. Г. Корчагіна, канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку і аудиту,
Новокаховський гуманітарний інститут ВНЗ
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»,
пр. Перемоги, 9 д, ауд. 506, м. Нова Каховка,
Херсонська обл., Україна, 74900
e-mail: ekfa@mail.ru

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

На сучасному етапі трансформації та поглиблення ринкових відносин важливим питанням суб'єктів господарювання є розробка власної стратегії розвитку. Сучасні ринкові відносини змушують більшість вітчизняних підприємств працювати в умовах невизначеності та обмежень: нестабільності зовнішнього середовища, труднощів збирання та опрацювання інформації. В таких умовах господарювання стає дедалі важче втілювати тактику ухиляння від прийняття рішень, пов'язаних із ризиком і невизначеністю, яку підприємства проводили раніше.

Ефективність управління все більшою мірою залежить від урахування швидких і непередбачуваних змін зовнішнього середовища, кон'юнктури ринку і прямих споживачів з одного боку, та раціонального використання ресурсів підприємства з іншого. Ці особливості в повній мірі визначають важливість використання контролінгу як одну з концепцій конструктивного управління, систему спостереження за діяльністю підприємства у всій її багатогранності.

До сфери задач контролінгу включають постановку цілей підприємства, збір та обробку інформації, здійснення визначених процедур контрольно-аналітичного характеру, а також розробку рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Окремим завданням контролінгу є правильна організація руху інформаційних потоків на підприємстві з метою їх оптимізації, тобто отримання лише тієї інформації, яка може бути корисною при прийнятті управлінських рішень.

Контролінг сприяє досягненню головної вартісної цілі підприємства — оптимізація фінансового результату через максимізацію прибутку і цінності капіталу за гарантованої ліквідності [2]. Однією із складових контролінгу є моніторинг досягнення планових показників господарської (фінансової) діяльності та дотримання цільових значень.

В економічній теорії та практиці під моніторингом розуміють аналіз та оцінку фінансового стану підприємства на основі даних бухгалтерського обліку. З позицій фінансового менеджменту моніторинг стану підприємства розглядають як функціональну підсистему, що містить такі функції управління, як прогнозування, планування, облік, контроль, аналіз та оцінка показників фінансового стану підприємства [3]. Це визначає моніторинг як систему методів та інструментів, що спрямована на функціональну підтримку управління підприємством у галузі його інформаційного забезпечення.

Метою моніторингу є діагностування фактичного економічного та фінансового стану, порівняння його з прогнозованим, виявлення тенденцій і закономірностей розвитку економіки підприємств відповідно до головної мети, попередження негативного впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансовий результат та становище на ринку. Моніторинг дозволяє підприємству адаптуватись до постійної зміни середовища та успішно виживати в умовах конкуренції.

Ускладнення навколишнього середовища, в якому функціонує підприємство, вимагає ускладнення системи контролю за його діяльністю, тобто адаптації до нових умов. Критерієм здатності адаптуватись для підприємства є отримання результату фінансової діяльності, а тому орієнтація на прибуток показує, що підприємство демонструє свою можливість вистояти, долаючи зміни, частіше небажані, у навколишньому середовищі. Тому періодичне проведення моніторингу фінансових результатів підприємства є актуальним.

В якості забезпечуючих функцій управління підприємства приймають бухгалтерський облік та аналіз, який визначає його фінансовий стан, дозволяє оцінити недоліки та загрози, мобілізувати внутрішньогосподарські резерви, забезпечити зростання доходів та прибутків. Результати аналізу використовуються в процесі фінансового планування та прогнозування. Ті підприємства, які орієнтуються на тривале і наполегливе виживання, повинні перейти від пасивної реєстрації господарської діяльності (фінансовий облік) до систем обліку, які дозволяють забезпечити дані для свідомого аналізу та оцінки своєї ринкової позиції у зміненому середовищі (моніторинг). Сутність стратегічного контролінгу заключається в забезпеченні виживання підприємства, його орієнтації на потенціал успіху, який поєднує можливості та ризики.

Отже, основне призначення контролінгу пов'язане з орієнтацією системи управління підприємством на досягнення поставле-

них цілей. Контролінг при цьому є складною системою, що поєднує різноманітні елементи функцій управління та використовує їх при вирішенні завдань стратегічного характеру. Внаслідок цього контролінг забезпечує цілісний погляд на діяльність підприємства в динамічному розвитку, комплексний підхід до виявлення та вирішення існуючих перед підприємством проблем.

Література

1. Мізюк Б. М. Особливості стратегічного управління підприємствами / Б. М. Мізюк // Фінанси України. — 2002. — № 12. — С. 31—36.
2. Пушкар М. С. Контролінг — інформаційна підсистема стратегічного менеджменту [Монографія] / М. С. Пушкар, Р. М. Пушкар / — Тернопіль, 2004. — 370 с.
3. Травянюк О. Система контролінгу в управлінні підприємством / О. Травянюк // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2004. — № 3. — С. 307—312.

О. С. Коцюба, канд. екон. наук, ст. викл.
кафедри стратегії підприємств,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
пр. Перемоги 54/1, ауд. 243, м. Київ, Україна, 03680
e-mail: kotsyuba@spkneu.org

ОПТИМІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ ПІДПРИЄМСТВА В СИТУАЦІЇ НЕЧІТКИХ ВИХІДНИХ ДАНИХ

Інвестиційна діяльність підприємства в багатьох випадках має портфельний характер, що зумовлюється, передусім, переважно портфельною структурою сучасного бізнесу. Це означає, що реалізуючи свої інвестиційні цілі в межах прийнятої загальнокорпоративної стратегії та стратегій бізнесу, підприємство обирає та втілює певну сукупність інвестиційних проєктів. Окремим напрямом інвестування, що для підприємств виробничої сфери виконує здебільшого підтримуючу або допоміжну функцію, виступає вкладення коштів у фінансові інструменти (цінні папери, валюту, депозитні продукти).

Згідно з постулатами нинішньої парадигми інвестиційного аналізу, у звичайних умовах формування портфеля інвестиційних проєктів є застосуванням наступного класичного принципу: підприємство має розширятися доти, доки його граничний дохід не дорівнюватиме